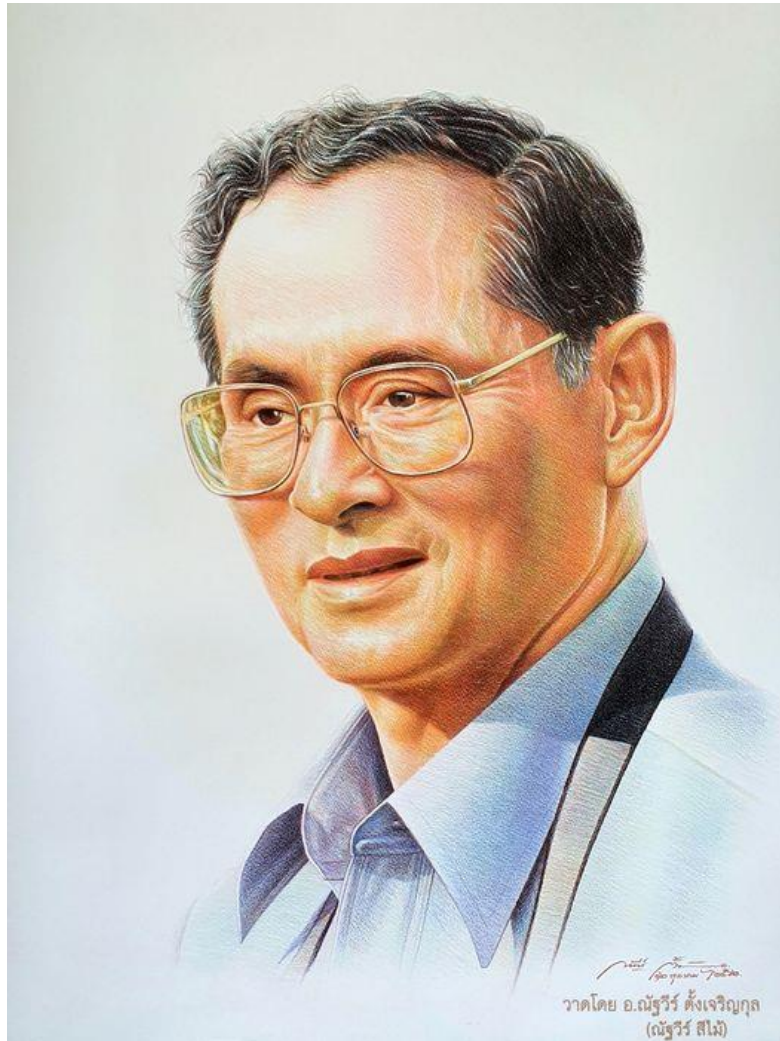

คู่มือการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
ในการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

ศูนย์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง
ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

“...ความซื่อสัตย์สุจริตนี้ คือไม่โกง คือไม่คอร์รัปชัน คือไม่ขโมย ไม่ทุจริตนี้ก็พูดได้ง่ายๆ แต่ปฏิบัติได้หรือเปล่า เพราะบางอย่างมันไม่ใช่ขโมย บางอย่างไม่ใช่คอร์รัปชัน บางอย่างไม่ใช่ทุจริตแท้ แต่ว่าเป็นการทำให้คนอื่นเขาทุจริตได้ หรือเป็นการกระทำที่แสดงออกมาข้างนอกว่าไม่ทุจริต แต่ว่าเป็นการทำให้คนอื่นเขาทุจริตได้ หรือเป็นการกระทำที่แสดงออกมาข้างนอกว่าไม่ทุจริต แต่ก็ข้างในก็อาจจะทุจริตก็ได้ หรือข้างในไม่ทุจริต แต่ข้างนอกทุจริตได้ การปฏิญาณตนนั้นจึงต้องทราบและซึ้งและซำซึ้ง...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ บรมนาถบพิตร
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๑

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐมีหน้าที่วางกลไก ป้องกัน ตรวจสอบและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริต ขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐมีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบประชาชนร่วมมือกันป้องกันการทุจริต เจ้าหน้าที่รัฐยึดมั่นในคุณธรรม ความสุจริตและการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และกำหนดแผนแม่บทการปฏิรูปประเทศ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์ สุจริต คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ให้ความสำคัญเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต จึงกำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต มีเป้าหมายเพื่อให้เครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้ มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ สอดคล้องกับการปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มผู้นำเยาวชนที่เป็นประชาชนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาบ้านเกิดในอนาคต จึงได้จัดทำโครงการฯ เพื่อพัฒนาจิตใจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนที่ดี และผลักดันการพัฒนาระบบราชการสู่การพัฒนาระบบราชการสู่การบริหารงานในระบบเปิด เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ข้อมูลแก่ประชาชนอย่างเป็นระบบ กระตุ้นให้การดำเนินการที่มาจากกรณีริเริ่มของเครือข่ายภาคประชาชนร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยมุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกกลุ่ม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้มีความมุ่งมั่นเป็นพลังขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ให้บรรลุเป้าหมายโดยความร่วมมือกับเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตอนปลายจังหวัดอ่างทอง (๑๔ โรงเรียน) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในจังหวัดอ่างทอง (๓ วิทยาลัยการอาชีพ) และวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และได้มีการสรุปทบทวน ถอดองค์ความรู้ จึงได้นำบทเรียนมาสรุปเป็นคู่มือ การขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต ตามแนวทางขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้ จะให้เครือข่ายภาคประชาชนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง มีสำนึกพลเมืองใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนงาน “สร้างสังคมสุจริต และต่อต้านการทุจริต” ให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
ส่วนที่ ๑ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑
- การทุจริตและประพฤติมิชอบคืออะไร	๑
- รูปแบบของการทุจริตของภาครัฐในสังคมไทย	๔
- สาเหตุและแรงจูงใจของการทุจริต	๕
- เหตุผลที่ภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๖
ส่วนที่ ๒ แนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ : การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการต่อต้านการทุจริต	๘
- การส่งเสริมมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต	๙
- ภารกิจที่ดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ในพื้นที่	๑๐
- ขั้นตอนการขับเคลื่อนงาน	๑๔
ส่วนที่ ๓ การเข้าถึงข้อมูลและช่องทางการแจ้งเบาะแสการทุจริต	๑๖

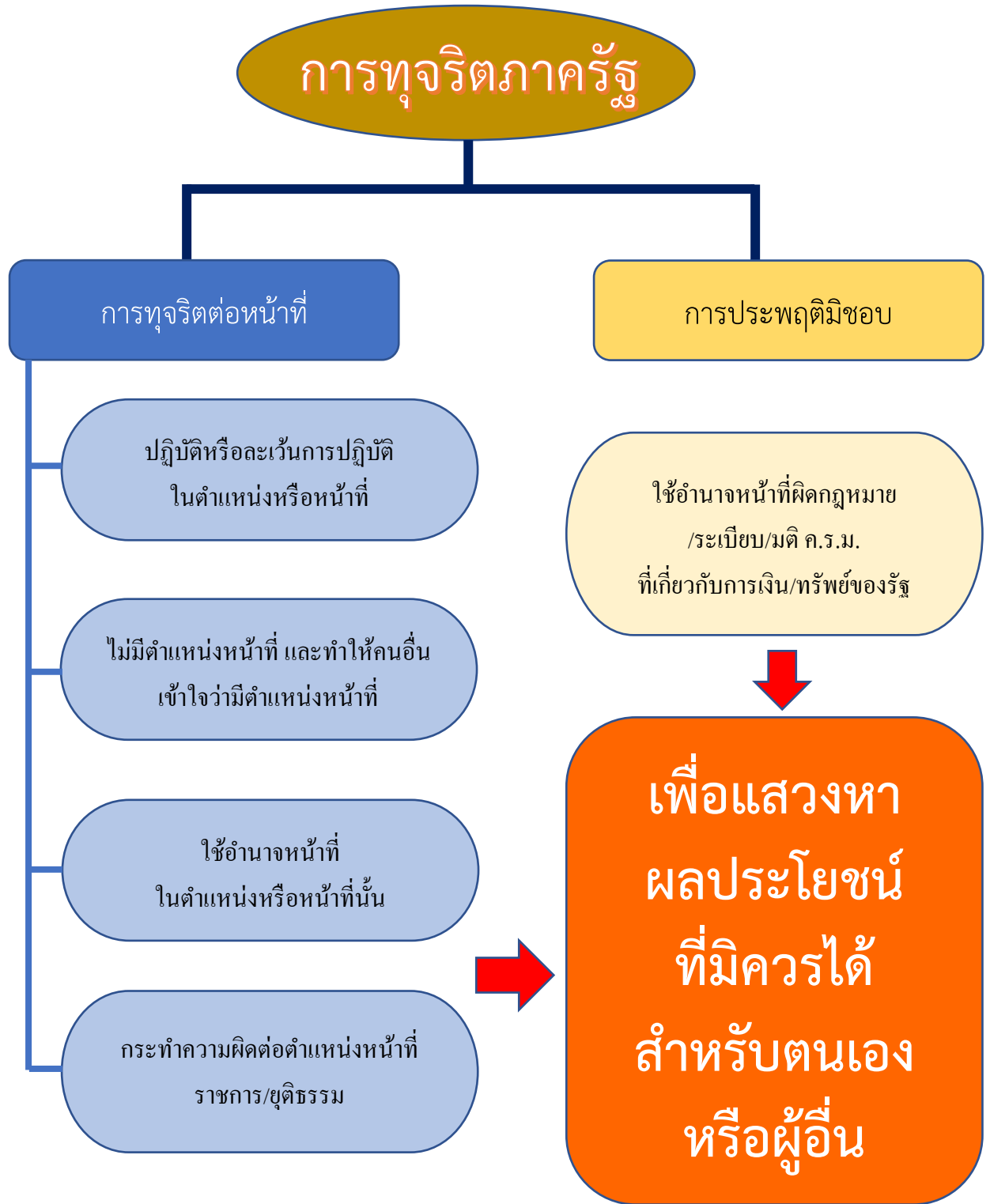
ส่วนที่ ๑ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การทุจริตและประพฤติมิชอบคืออะไร ?

- **ทุจริต** หมายความว่า ความประพฤติชั่ว (พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒)
- **โดยทุจริต** หมายความว่า แสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น (ประมวลกฎหมายอาญา)
- **ทุจริตในภาครัฐ** หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติมิชอบในภาครัฐ
 - **ทุจริตต่อหน้าที่** หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรืออาจใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่น
 - **ประพฤติมิชอบ** หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายควบคุมดูแล การรับ เก็บรักษา หรือการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน เพื่อตนเองหรือพวกพ้อง

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

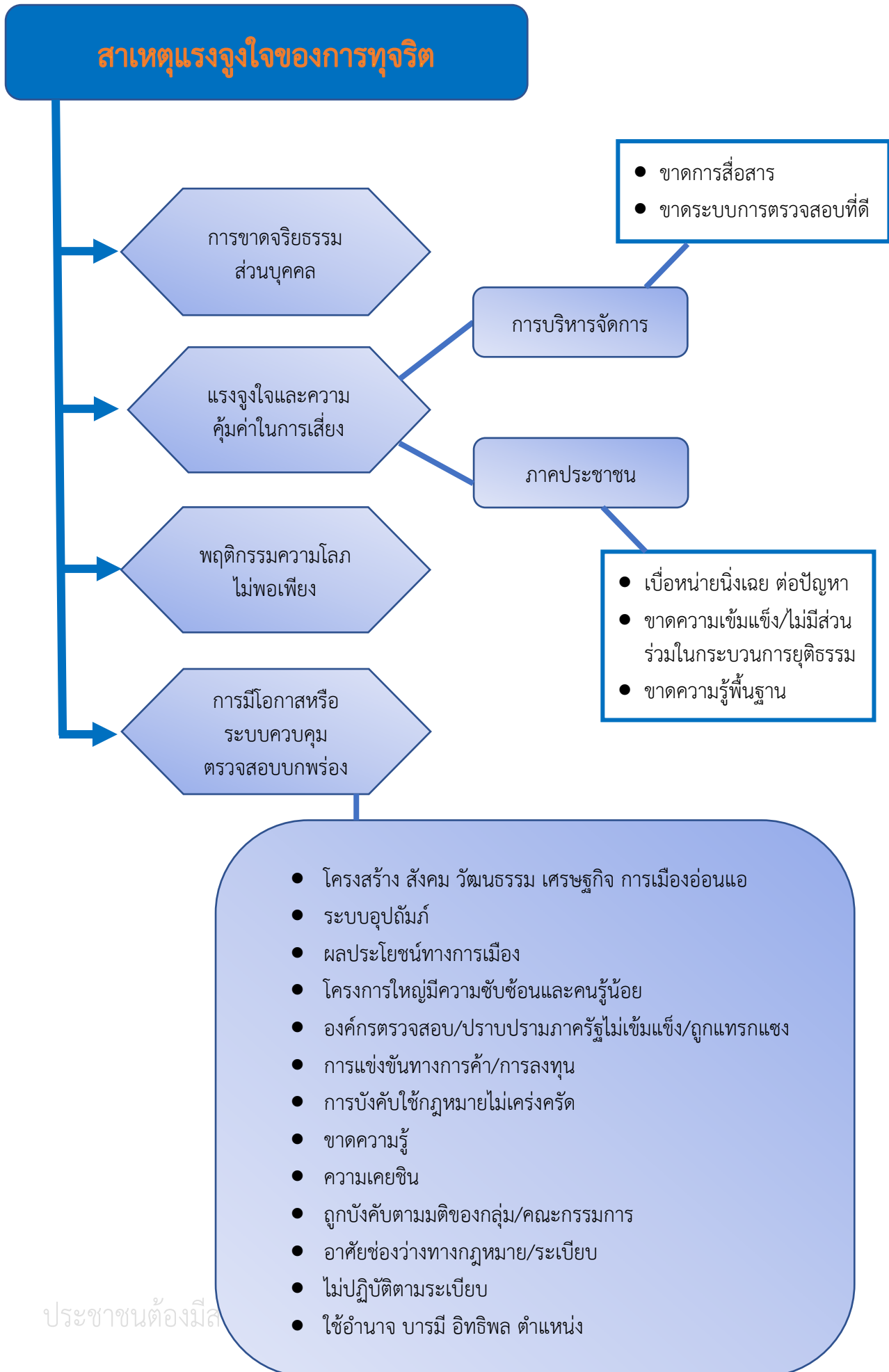
ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

รูปแบบการทุจริตในภาครัฐของสังคมไทย

- การทุจริตเชิงนโยบาย โดยใช้กฎหมาย มติ ค.ร.ม. เป็นเครื่องมือ
- การให้และการรับสินบน ของขวัญมูลค่าสูงหรือชู้เชื้อบังคับ
- การไม่กระทำการตามหน้าที่ แต่ใช้ระบบพรรคพวก เช่น ฮั้วประมูล
- การใช้ทรัพยากรของรัฐโดยมิชอบ ปลอมแปลง ฉ้อฉล
- การใช้นโยบาย กฎหมาย ข้อบังคับฯ โดยดุลยพินิจที่มีอคติ ลำเอียง
- การปกปิดข้อมูล ให้การเท็จ
- การมีผลประโยชน์ทับซ้อน เจ้าหน้าที่รัฐให้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง
- การทุจริตโดยการทำลายระบบการตรวจสอบอำนาจรัฐ โดยการแทรกแซงองค์กรอิสระ
- การทุจริตที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพการทำงาน ระบบกำกับควบคุมไม่ดี
- การทุจริตโดยการกำหนดเงื่อนไขการอนุมัติ อนุญาต การให้สัมปทาน
- การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง
- การทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยใช้อำนาจหน้าที่เอื้อประโยชน์ตนเองหรือพวกพ้อง

* ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

เหตุผลที่ภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การทุจริตและประพฤติมิชอบนั้น เป็นทั้งความผิดตามกฎหมาย และเป็นบาปหรือความชั่วตามศีลธรรม ผู้ที่กระทำการทุจริตโดยเจตนาย่อมเป็นคนไม่ดี เพราะได้ทำร้าย เบียดเบียนเอาทรัพย์สินและความสุขของประชาชนและสังคมไปเป็นของตนเอง โดยไม่มีสิทธิ์ หากประชาชนไม่สนใจ อยู่แบบตัวใครตัวมัน ยอมจำนนต่ออำนาจที่ไม่เป็นธรรม หรือไปร่วมสนับสนุนการทุจริตเองเสียแล้ว ก็จะทำให้พวกทุจริตและประพฤติมิชอบมีโอกาสเหิมเกริมไม่เกรงกลัวต่อประชาชน ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินและภาษี และเกิดการทุจริตกันมากขึ้น จนทำให้ประเทศชาติขาดภาษีมาดูแลทุกข์สุขของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คนในสังคมจะเข้าใจผิดว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ถูกต้องสามารถทำได้ เมื่อนั้นประเทศชาติก็จะวิบัติ ลูกหลานพวกเราก็จะอยู่อย่างไม่มีอนาคต ถ้าเรายังรักตนเอง รักครอบครัว รักชุมชนและสังคม ชาติของเรา ต้องร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสังคมสุจริต และต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยเริ่มต้นที่ตัวเรา ครอบครัว ชุมชน และเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายรักษาประโยชน์แผ่นดินกันทั่วประเทศ เป็นพลังพลเมืองร่วมขับเคลื่อนงานอย่างมีอุดมการณ์ จิตสำนึก นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้ มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารและทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ สอดคล้องกับการปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริต

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๖๓ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคประชาชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๐ (๑๐) บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

ยุทธศาสตร์ชาติ

- ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
- ประเด็นต่อต้านทุจริตและประพฤติมิชอบ
 - ❖ ต้องปลูกและปลูกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองดี มีวัฒนธรรมแบบสุจริตระดับชุมชน พร้อมกับการต่อต้านทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

เหตุผลและความชอบธรรมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประชาชนเป็นผู้เสียภาษีให้รัฐ มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะรวมตัวกันปกป้องสิทธิประโยชน์อันพึงได้จากภาษีประชาชน เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีไม่ถูกเบียดบัง ฉ้อฉล

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตจะไม่สำเร็จหากกระทำโดยภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว โดยขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่เป็นพลังพลเมืองตื่นรู้

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

ส่วนที่ ๒ แนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านที่ ๑๑ : การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบไปด้วย ๕ กิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) คือ

- ❖ **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑** การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต
- ❖ **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒** การพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและพัฒนาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ
- ❖ **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๓** การพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็วโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- ❖ **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔** การพัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใสไร้ผลประโยชน์
- ❖ **กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕** การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตระหนักว่าการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมีส่วนสำคัญที่ทำให้การป้องกันและต่อต้านการทุจริตเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน จึงหารือกับคณะประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชน (คปอ.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อกำหนดให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริตเป็นกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งทางเครือข่ายภาคประชาชน และองค์กรชุมชนก็ยินดีร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมปฏิรูปนี้ เพราะจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งกับประชาชนและประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมุ่งให้เห็นว่าการสร้างสังคมสุจริตและการต่อต้านทุจริตเป็นภารกิจของประชาชน

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน สภาองค์กรชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องของภาคประชาชน รัฐและเอกชน มีการบูรณาการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันในแต่ละจังหวัด แต่ละท้องถิ่น และร่วมกันเป็นแกนกลางในการตรวจสอบป้องกัน ปัญหาจากการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาวบ้านในพื้นที่โดยตรง เป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศอย่างมีนัยยะสำคัญ

เป้าหมาย

๑. ส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนสามารถมีบทบาทในการเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยเฉพาะในท้องถิ่นของตนอย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย
๒. สนับสนุนให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความซื่อสัตย์สุจริตตามรอยเบื้องพระยุคลบาท

ตัวชี้วัด

๑. มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในระดับจังหวัด ระดับตำบลหรือเทศบาล
๒. มีการขยายผลการดำเนินการไปสู่เครือข่ายองค์กรระดับตำบลและจังหวัด จนครอบคลุมทั่วประเทศ
๓. มีคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมและช่องทางการร้องเรียนของประชาชน

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

ภารกิจที่ดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ ในพื้นที่

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการต่อต้านทุจริต โดยภาคประชาชนและองค์กรชุมชนคือการใช้จุดแข็งของขบวนการองค์กรชุมชนที่มีความเป็นอิสระยืดหยุ่นคล่องตัวตามสถานการณ์และความจริงในพื้นที่ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมายเหมือนหน่วยราชการ เป็นอิสระจากการถูกบังคับจากหน่วยงาน ให้เป็นโอกาสใหม่ของภาคประชาชน สร้างแรงระเบิดจากภายในเพื่อขับเคลื่อนงานให้เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องรอคำสั่งหรือการอนุญาตจากหน่วยงานต่าง ๆ เชื่อมโยงและร่วมมือกับขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาชน ชุมชน เพื่อป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ตำบลหรือจังหวัดของตนให้ปัญหาลดลงหรือหมดไป โดยภาคประชาชน องค์กรชุมชนเห็นร่วมกันต้องดำเนินการ ทั้งการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

กิจกรรมสำคัญของกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

เป้าหมาย

เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความเข้าใจปัญหา การทุจริต ประพฤติมิชอบ เกิดความ ตระหนักตื่นตัว ร่วมกันสร้างสังคมสุจริตและ ต่อต้านทุจริต และมี พฤติกรรมและ วัฒนธรรมสุจริต

แนวทางสำคัญ

สร้างเจตนาธรรม์ อุดมการณ์ร่วมของชุมชน เพื่อการปกป้องสิทธิประโยชน์ของชุมชน จากภาษีประชาชน ในการสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของคนรุ่นปัจจุบันและลูกหลาน

**การสร้าง
จิตสำนึกพลเมือง
ของประชาชน**

ตัวอย่างกิจกรรม

- จัดอบรมความรู้การต่อต้านทุจริต
- การวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์การทุจริตในพื้นที่
- การเรียนรู้กรณีตัวอย่างการทุจริตในประเทศ
- การสร้างสื่อและรณรงค์หลากหลายช่องทาง
- การสร้างกลุ่มปฏิบัติงาน

เป้าหมาย

เพื่อสร้างระบบการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ของโครงการ/งบประมาณ และสร้างระบบ หรือ ช่องทางการมีส่วนร่วมของภาค ประชาชนในการรับรู้ ติดตาม แสดงความคิดเห็นต่อโครงการและการใช้งบประมาณ

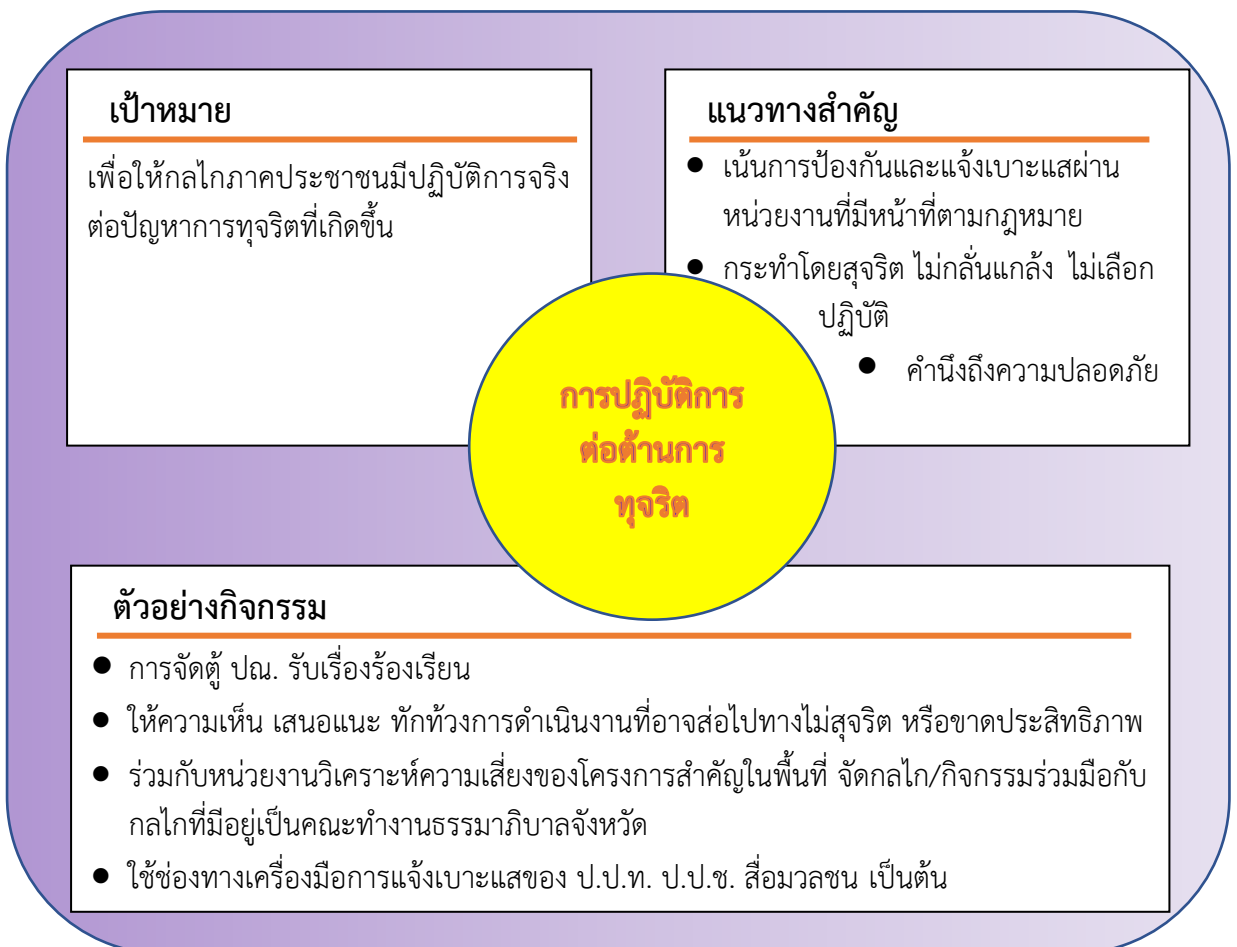
แนวทางสำคัญ

- ทำให้ทุกเรื่องการใช้งบประมาณอยู่ในที่แจ้ง
- พัฒนาเป็นข้อตกลงร่วมของภาคประชาชน และหน่วยงานในพื้นที่
- จัดให้มีกลไก ช่องทาง เครื่องมือที่จะทำให้ เกิดการมีส่วนร่วมได้จริง

**การสร้าง
ระบบพื้นที่
เปิดเผยโปร่งใส**

ตัวอย่างกิจกรรม

- จัดทำข้อตกลงส่วนร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเปิดเผยข้อมูล
- จัดทำป้ายและบาร์โค้ดแสดงข้อมูลรายละเอียดโครงการ/งบประมาณ
- ใช้เครื่องมือที่มีอยู่ เช่น ระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐ : ภาษีไปไหน ACTAi
- เวทีการประชุมติดตามความก้าวหน้าความคุ้มค่าของโครงการต่างๆ อย่างเปิดเผย

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

ขั้นตอนการขับเคลื่อนงาน

ขั้นที่ ๑ รวมกลุ่มแกนนำผู้ก่อการดี

ประสานงานกับกลุ่ม/องค์กรทุกประเภทในพื้นที่ และเลือกผู้แทนมาร่วมขับเคลื่อน

- ไม่มีประวัติเสื่อมเสียด้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ
- มีจิตอาสา อยากเปลี่ยนแปลงสังคม
- ไม่เป็นคู่แข่งที่อาจเข้ามาสร้างผลประโยชน์เพื่อตนเอง
- มีความคิดเชิงบวกทำงานร่วมกับคนอื่นได้

ขั้นที่ ๒ วิเคราะห์พื้นที่ปัญหา

โดยวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบของปัญหาการทุจริต โอกาส อุปสรรค และบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

ขั้นที่ ๓ สร้างพันธมิตรความร่วมมือ

ขยายความร่วมมือให้กว้างขึ้น โดยเชิญผู้แทนกลุ่มองค์กรทุกประเภท ในพื้นที่มาร่วมงานสร้างความเข้าใจ เป้าหมาย ผลลัพธ์ ภารกิจ บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย จัดตั้งเป็นเครือข่ายหรือคณะทำงานของภาคประชาชนเอง โดยอาจใช้ชื่อที่ทำให้เกิดการรวมพลัง สร้างความร่วมมือแรงร่วมใจกัน เพื่อสร้างหุ้นส่วนการพัฒนาให้มากขึ้น โดยเชิญหน่วยงานองค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้องมาขับเคลื่อนงาน ระดับตำบล เช่น อบต. เทศบาล โรงเรียน วัด ระดับจังหวัด เช่น ผู้ว่าราชการ ป.ป.ท. ป.ป.ช. คณะกรรมการ อบจ. ภาคประชาสังคม มาให้ความร่วมมือและสนับสนุนหรือบูรณาการงานกันตามแผนปฏิบัติการ

ขั้นที่ ๔ ทหารีวางแผนปฏิบัติการ

กำหนดเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง กิจกรรม ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบให้ครอบคลุมภารกิจ ๔ ด้าน กิจกรรมที่ประชาชนขับเคลื่อนเอง/กิจกรรมที่ภาคประชาชนทำร่วมกับคนอื่น และกิจกรรมที่ให้หน่วยงานอื่นสนับสนุน

ขั้นที่ ๕ ดำเนินงานตามแผนให้เกิดผล

นำแผนไปสู่การปฏิบัติทั้ง ๔ ด้าน ให้เหมาะกับสถานการณ์ของพื้นที่ เงื่อนไข และโดยการตัดสินใจร่วมกันของคนในพื้นที่

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

ขั้นที่ ๖ ชวนคนสรุปบทเรียน ประเมินค่า

จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อสรุปบทเรียนว่า การสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริตโดยภาคประชาชนจะต้องมีหลักคิด หลักการ วิธีการ กิจกรรม เครื่องมืออะไรจะได้ผลดี บทบาทของผู้เกี่ยวข้องควรเป็นอย่างไร อะไรคือปัญหาและอุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสของภาคประชาชน รวมถึงระบบของรัฐควรปรับตัวอย่างไร โดยจัดการประเมินทั้งภาคประชาชนเอง และหน่วยงานภายนอก เพื่อประเมินความสำเร็จ ผลลัพธ์ และผลกระทบ

ขั้นที่ ๗ จัดสัมมนา เผยแพร่ขยายผล

เป็นการสร้างเวทีการเรียนรู้ของภาคประชาชน โดยนำผลสรุปบทเรียน มาจัดงานร่วมกับภาคประชาชน ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมจัดกิจกรรมแสดงบทเรียนนิทรรศการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สันเคราะห์เป็นโมเดล สร้างความเชื่อมั่นของภาคประชาชนและภาครัฐในการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตของภาคประชาชน และขยายผลต่อไป

ขั้นที่ ๘ ภาคประชาชนร่วมผลักดันนโยบาย

การสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริตเป็นงานที่ต้องทำต่อเนื่องทุกระดับ จึงต้องจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชนต่อต้านทุจริตให้มีบทบาทและความสามารถในการเข้าร่วมกับภาครัฐ และพลังสังคมอื่นๆ ในการป้องกันแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤตินิชอบในระดับโครงสร้าง นโยบายและกฎหมาย

ส่วนที่ ๓ การเข้าถึงข้อมูลและช่องทางการแจ้งเบาะแสการทุจริต

การเข้าถึงข้อมูลและการร้องเรียนผ่านช่องทางต่างๆ ของประชาชน ปัจจุบันพบว่า หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมีช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ เรื่อง มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในระบบราชการ โดยตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ในกระทรวงต่างๆ และในภาคเอกชนที่มีการตั้งหน่วย บริษัทธรรมาภิบาล ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยยึดหลักปฏิบัติตาม หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดำเนินธุรกิจด้วยหลักจริยธรรม เคารพสิทธิ และมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย

โดยการดำเนินงานภายใต้นโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัท โดยมีช่องทางการสื่อสาร ๒ ทาง (Two-Way Communication) ที่สามารถโต้ตอบกันไปได้ และหลายครั้งที่มีการทุจริตในแต่ละพื้นที่สามารถนำข้อมูลการร้องเรียนมาเป็นจุดเริ่มต้นในการสืบสวนต่อไป ประกอบกับสื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์ให้ความสนใจ จะทำให้การสืบสวนมีความรวดเร็วและสามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้ เพื่อให้การเข้าถึงข้อมูลและช่องทางการแจ้งเบาะแสของภาคประชาชนได้สะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย จึงได้มีการรวบรวมช่องทางทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เบื้องต้น ทั้งนี้ ท่านสามารถประสานการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน ผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

➤ ส่วนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) สนามบินน้ำ เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือตู้ ปณ. ๑๐๐ เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐ สายด่วน โทร ๑๒๐๕

➤ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดทุกจังหวัด

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

๒. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

➤ ส่วนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
(สำนักงาน ป.ป.ท.) ๙๙ หมู่ที่ ๔ อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ สายด่วนโทร. ๑๒๐๖

➤ ส่วนภูมิภาค

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
เขตพื้นที่ ๑ ถึง ๙

๓. หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักตามกฎหมาย

- ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของรัฐบาล สายด่วนโทร ๑๑๑๑
- ศูนย์ดำรงธรรม สายด่วนโทร. ๑๕๖๗ (กระทรวงมหาดไทย)

๔. หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ

➤ ไทยเฝ้าระวัง

“โกงงบประมาณแผ่นดิน คือ โกงกินเงินประชาชน”

ร้องเรียนแจ้งเบาะแส ๐ ๒๕๐๒ ๖๖๗๐-๘๐ ต่อ ๔๒๓๐

๕. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.)

มีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ในหน่วยงานเพื่อการสนับสนุนงาน
การป้องกันและต่อต้านการทุจริต

- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวงทุก
กระทรวง
- ส่วนราชการที่อยู่บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการ
ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ประกอบด้วย ๑๕
หน่วยงาน คือ
 - สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
 - สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 - สำนักงบประมาณ
 - สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
 - สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
 - สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ
 - สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 - สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 - สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา

๖. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

➤ ส่วนกลาง

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ศปท. สป. พม.)

เลขที่ ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐ สายด่วนโทร. ๑๓๐๐

➤ ส่วนภูมิภาค

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) และ บ้านเด็กและครอบครัวจังหวัด (บพด.)

๗. สำนักตรวจเงินแผ่นดิน

➤ <http://complaint.oag.go.th/>

๘. คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด

➤ <http://www.ggc.opm.go.th/index.php?page=contact>

๙. หน่วยงานภาคเอกชน

➤ องค์การต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย)

๔๔ อาคารศรีจุลทรัพย์ ถนนพระราม แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐ โทร. ๐ ๒๖๑๓ ๘๘๖๓-๖๖

คือ “เครื่องมือสู้โกง” ที่ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างเป็นระบบ เป็น One Stop Big Data ที่รวบรวมข้อมูลภาครัฐไว้มากที่สุด และประชาชนคนทั่วไปสามารถใช้งานและเข้าถึงได้ง่าย <http://actai.co/>

๑๐. เจฟเฟสบุ๊กอื่นๆ

➤ สมาคมสื่อช่อสะอาด <http://www.chorsaard.or.th/>

๑๘/๘๘๒ หมู่ที่ ๕ สุขาประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร. ๐๘ ๑๖๑๖ ๖๙๕๕

ประชาชนต้องมีส่วนร่วมสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริต

- มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด <http://fact.or.th/>
๔๗/๑๐๑ ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
๑๑๐๐๐ โทร. ๐ ๒๕๕๗ ๑๗๑๑
- เพจปฏิบัติการหมาเฝ้าบ้าน
<http://www.facebook.com/Watchdog.ACT>
- เพจมูลนิธิต่อต้านการทุจริต

๑๑. สื่อมวลชนทุกแขนง

- สามารถแจ้งเบาะแสกับแต่ละช่องสถานีโทรทัศน์หรือรายการข่าว
ทุกแขนง
- สำนักข่าวอิสรา
๕๓๘/๑ ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๓๑๖๐